

Het Grote
Agrodebat
2014

Naar een effectiever GLB: een verkenning

Family Farm versus Family Firm

Krijn Poppe, John Helming, David Verhoog,
Bram Pronk, Wietse Dol, Tom Kuhlman en Hans Wijsman

Hebt u al nagedacht over het GLB na 2020?

- Het gezinsbedrijf verandert:
  - een mkb-bedrijf in ketenverband
  - Met keten-duurzaamheidsprogramma's

- Wat betekent dit voor GLB-betalingen na 2020?
  - Meer vergroening en egale EU-premies
  - Herstructurering en sociale zekerheid
  - Risico- en innovatiemanagement

De Hoeksche Waard

Ketenverkorting

5 bedrijven op 750 ha
leveren aan Rotterdam

Productontwikkeling

Hoeksche Chips,
streekgebonden, korte
keten, 1.000 SPAR
winkels, specialisatie

Diversificatie

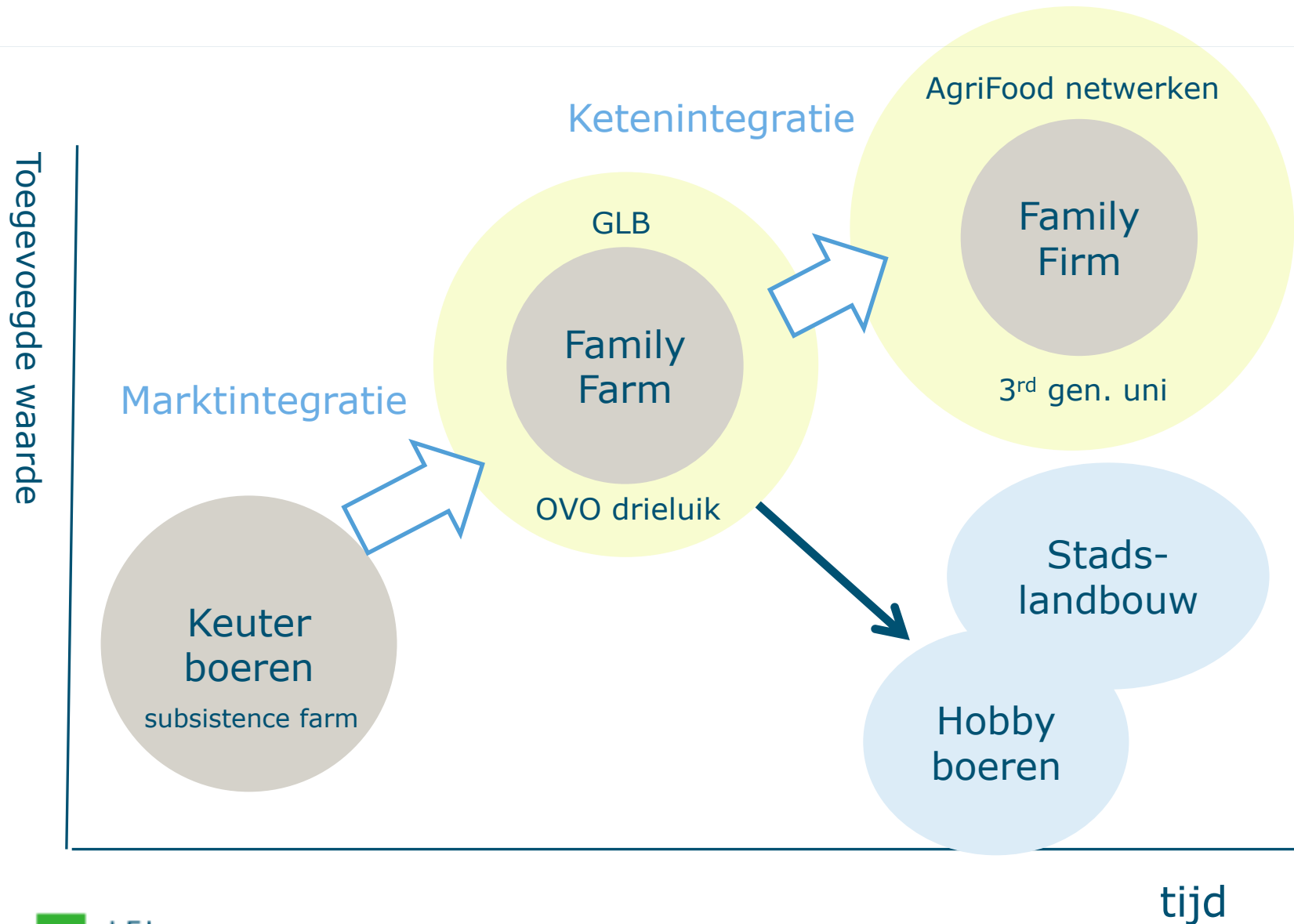
Eigen restaurant in oude
akkerbouw schuur op
gunstige locatie

Ontwikkeling van bedrijfssystemen

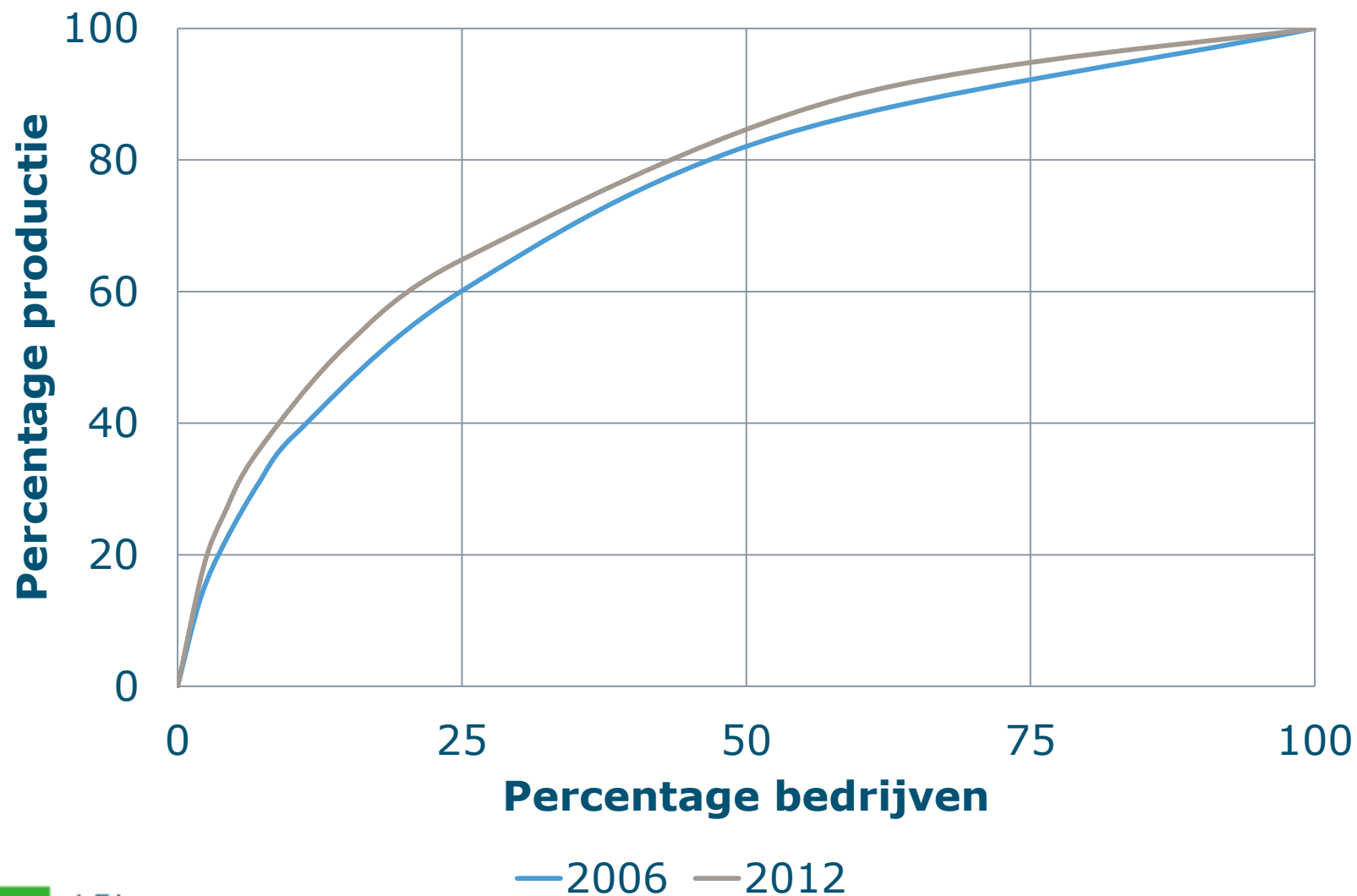
- Schaalvergroting; gericht op verlaging transactiekosten
- Tweedeling van arbeid; management vs uitvoering
- Ketenverbondenheid; relatie specifieke investeringen
  - Traceerbaarheid, duurzaamheid en dierenwelzijn
- Nieuwe markten met koopkracht voor lokale producten
- ICT (future internet) zorgt voor nieuwe ontwikkelingen
- Van Family Farm naar Family Firm (als mkb)

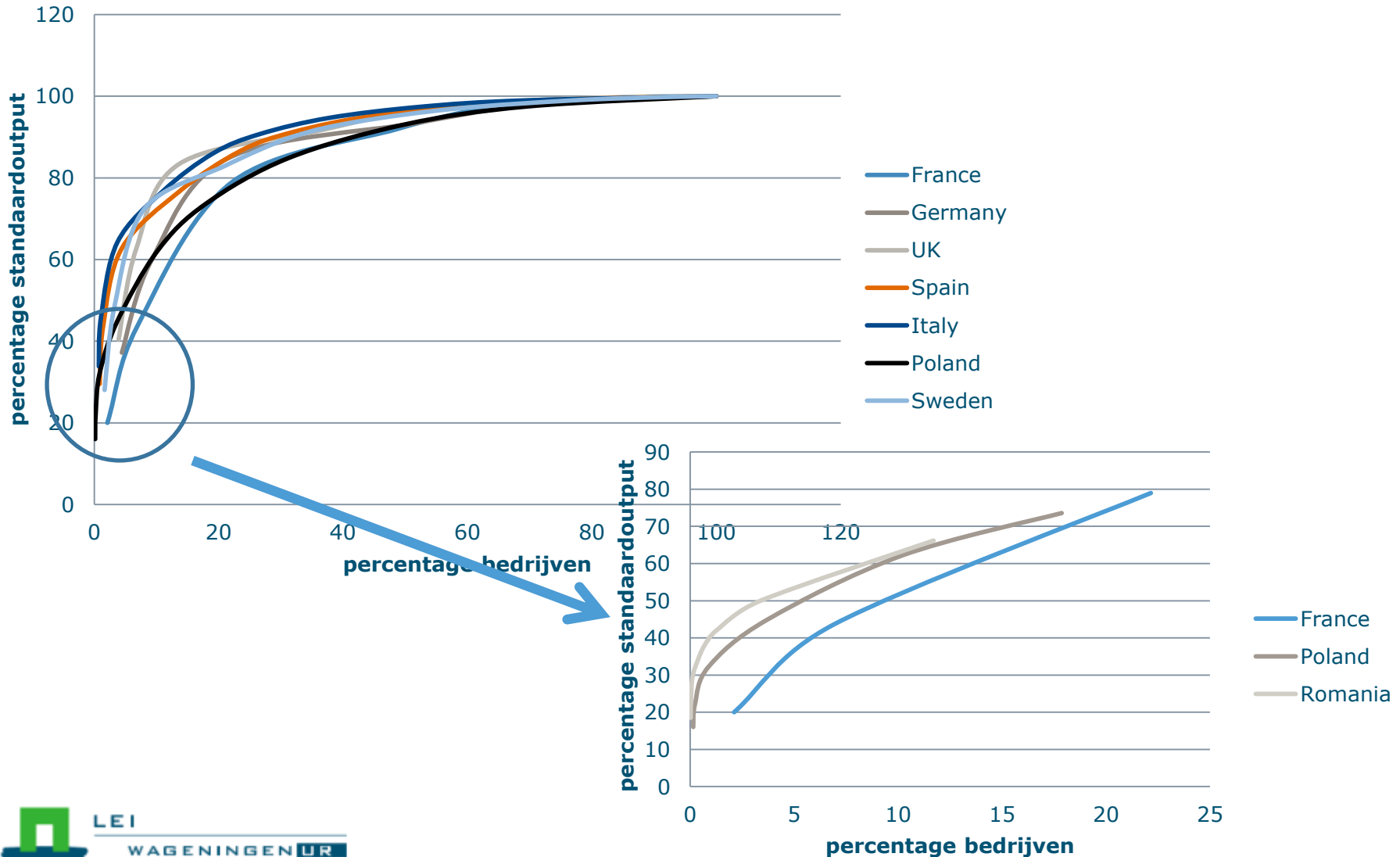
Ontwikkeling van bedrijfssystemen

Productie concentreert op minder bedrijven (NL)

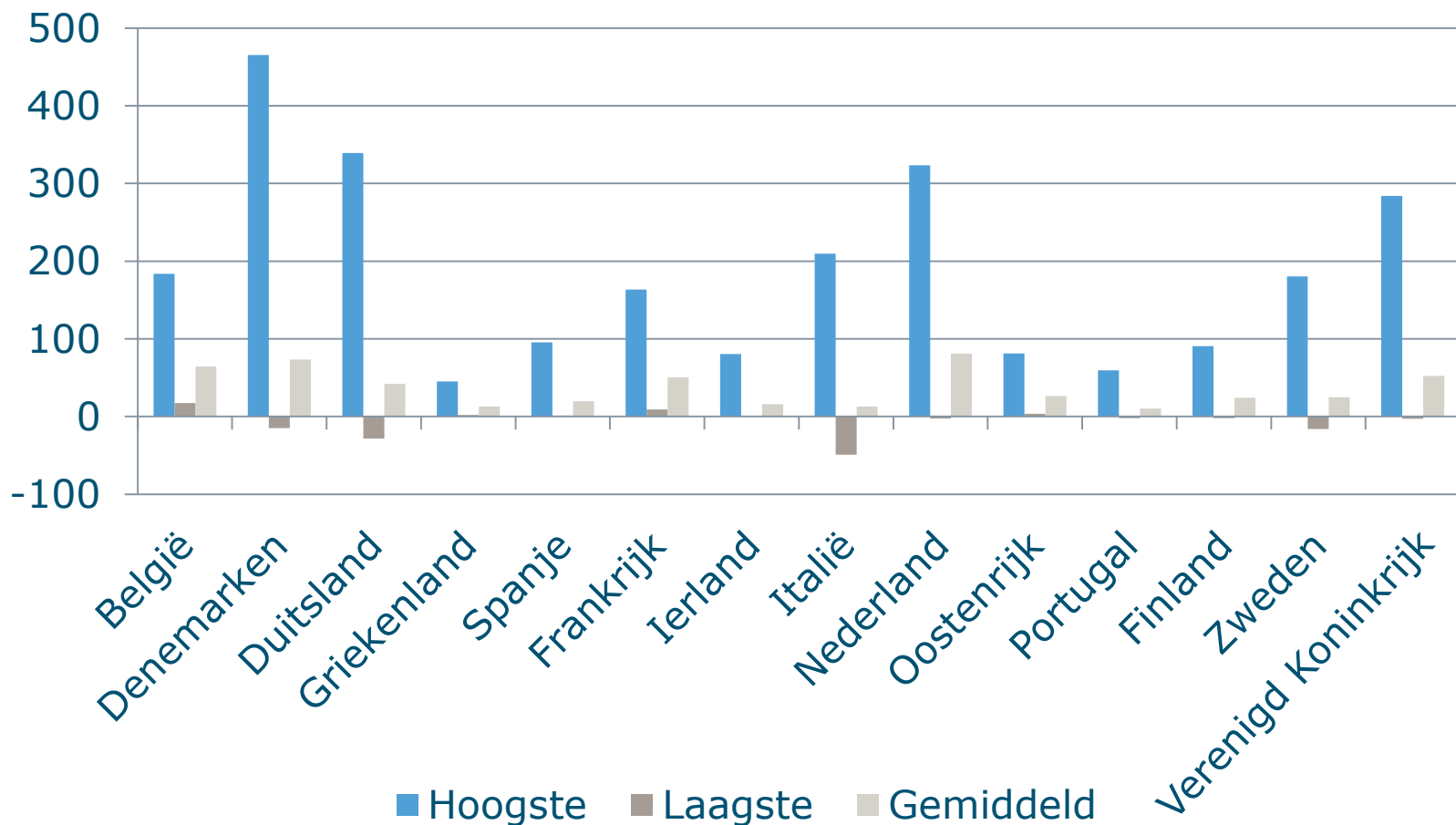
En is elders in Europa al meer geconcentreerd

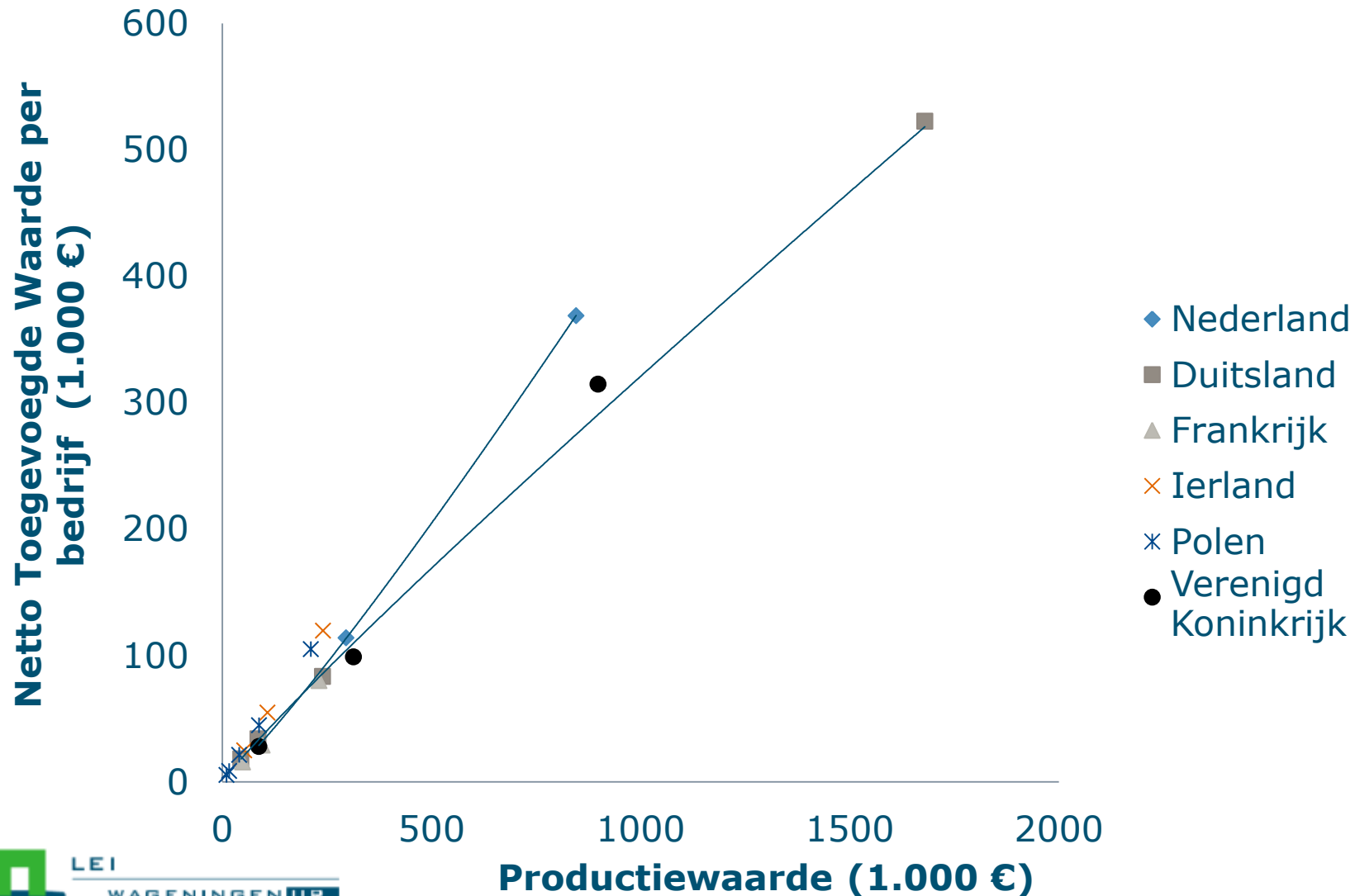

Netto toegevoegde waarde per bedrijf (*1.000 €)

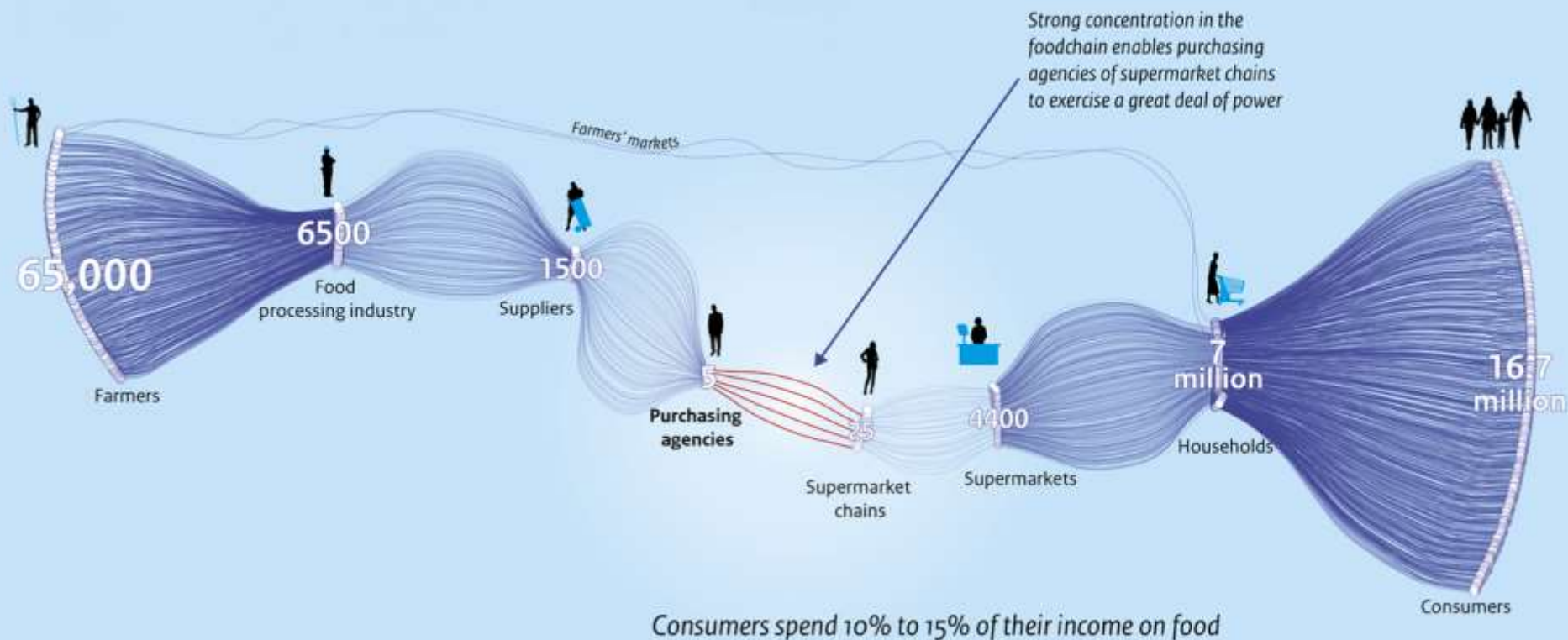
Bedrijven met ontkoppelde bedrijfstoeslag 2009-2011

Samenhang tussen inkomen en schaalgrootte op gespecialiseerde melkveebedrijven

De Nederlandse voedselketen

bron: Jaap van Driel (EZ),
presentatie voor OECD oktober 2013

Duurzaamheidprogramma's

Nederlandse voorbeelden 2012

Bedrijf	Duurzaamheidsverslag	Eigen duurzaamheidsprogramma
Unilever	ja	Unilever Sustainable Living Plan (USLP)
Heineken	ja	'supplier code', Brewing a Better Future
Friesland-Campina	MVO-jaarverslag	Route2020
VION Food Group	Verantwoording CSR in Jaarverslag	Strategisch plan "Balancing the Future"
Nutreco	nb	Sustainability vision 2020
Wessanen	nb	Supplier Quality Approval (SQA) policy
Van Drie Group	ja	
Cosun	ja	

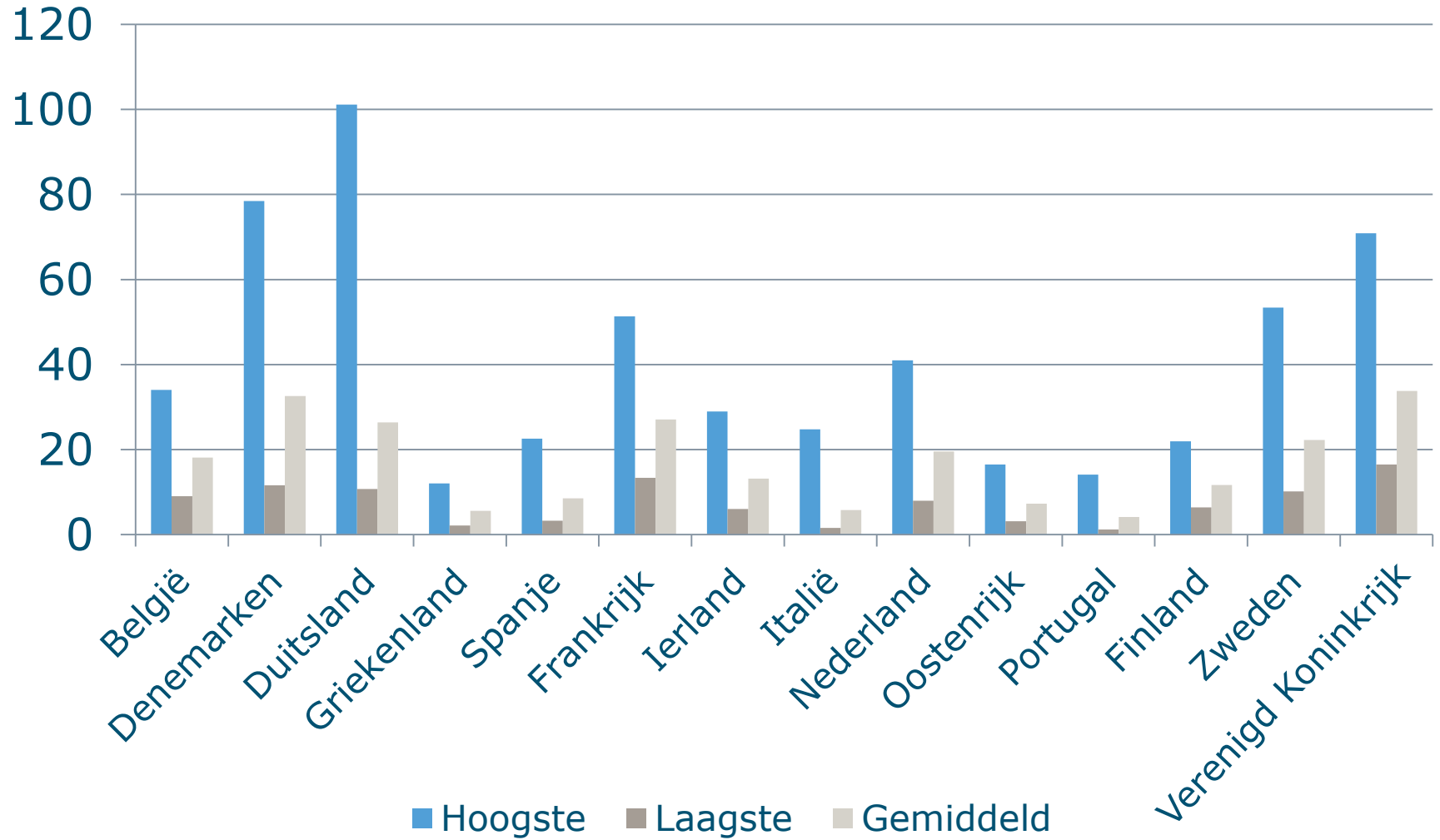
Doel van de verkenning

“Hoe kan het GLB na 2020 meer effectief worden ingezet, gegeven de dynamiek van het agrarische cluster?”

subdoel

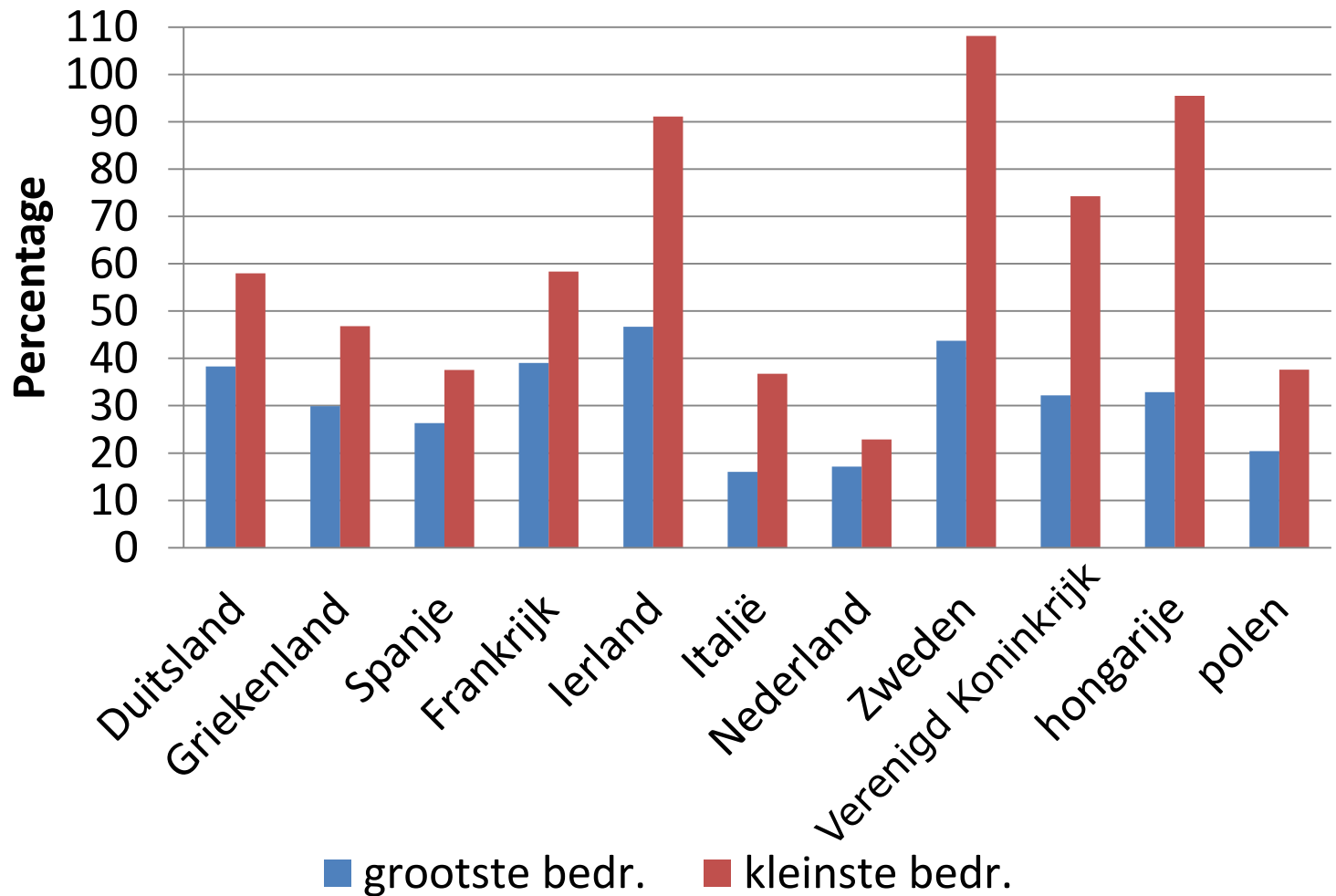
“Het creëren van inzicht in het GLB m.b.t. de balans tussen sociale zekerheid, risicomanagement en innovatiestimulering”

Ontkoppelde bedrijfstoeslag per bedrijf in 2011 (* 1.000 €)

Aandeel ontkoppelde bedrijfstoeslag in netto-toegevoegde waarde

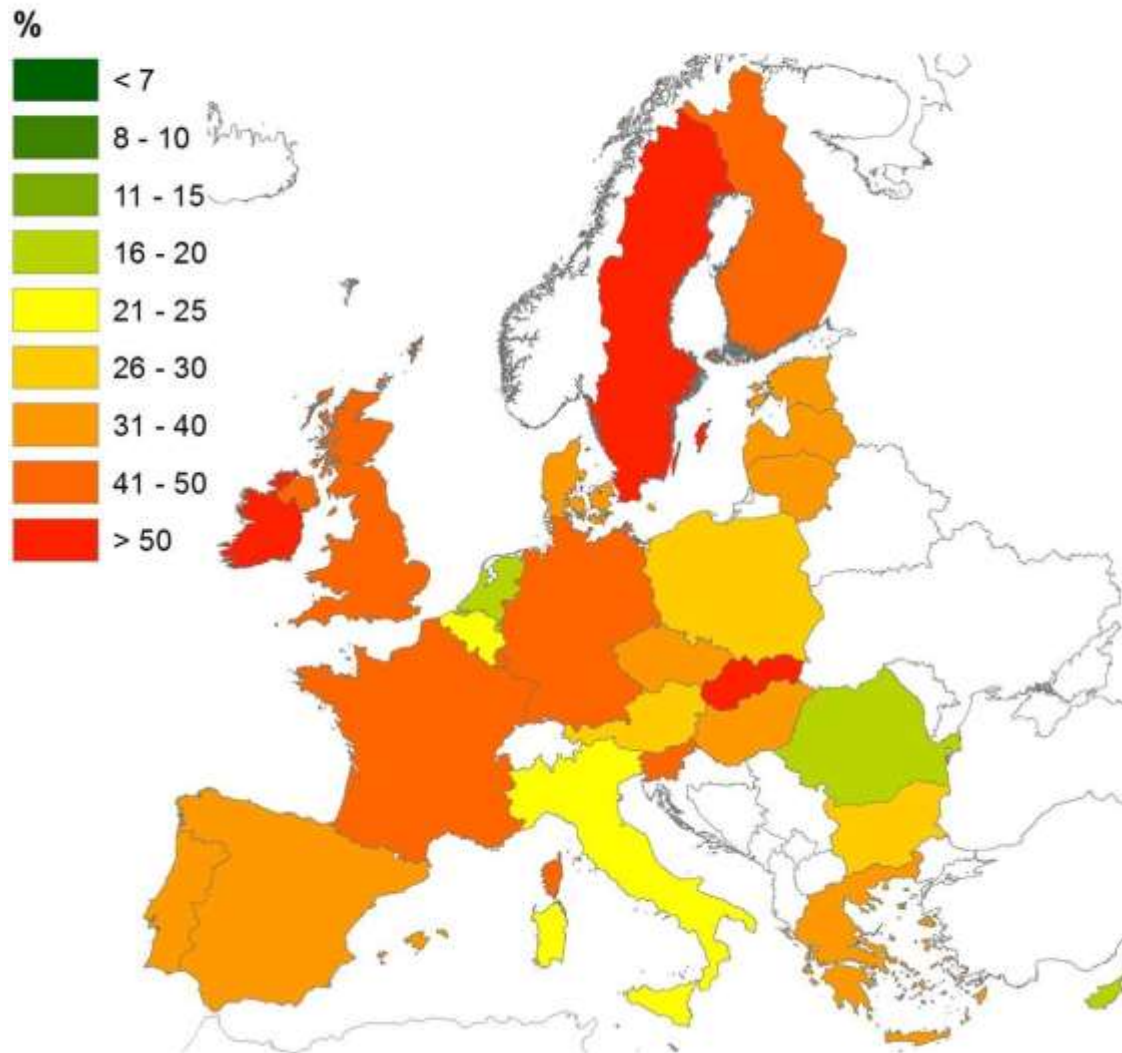
per bedrijf in 2009-2011 (geselecteerde landen)

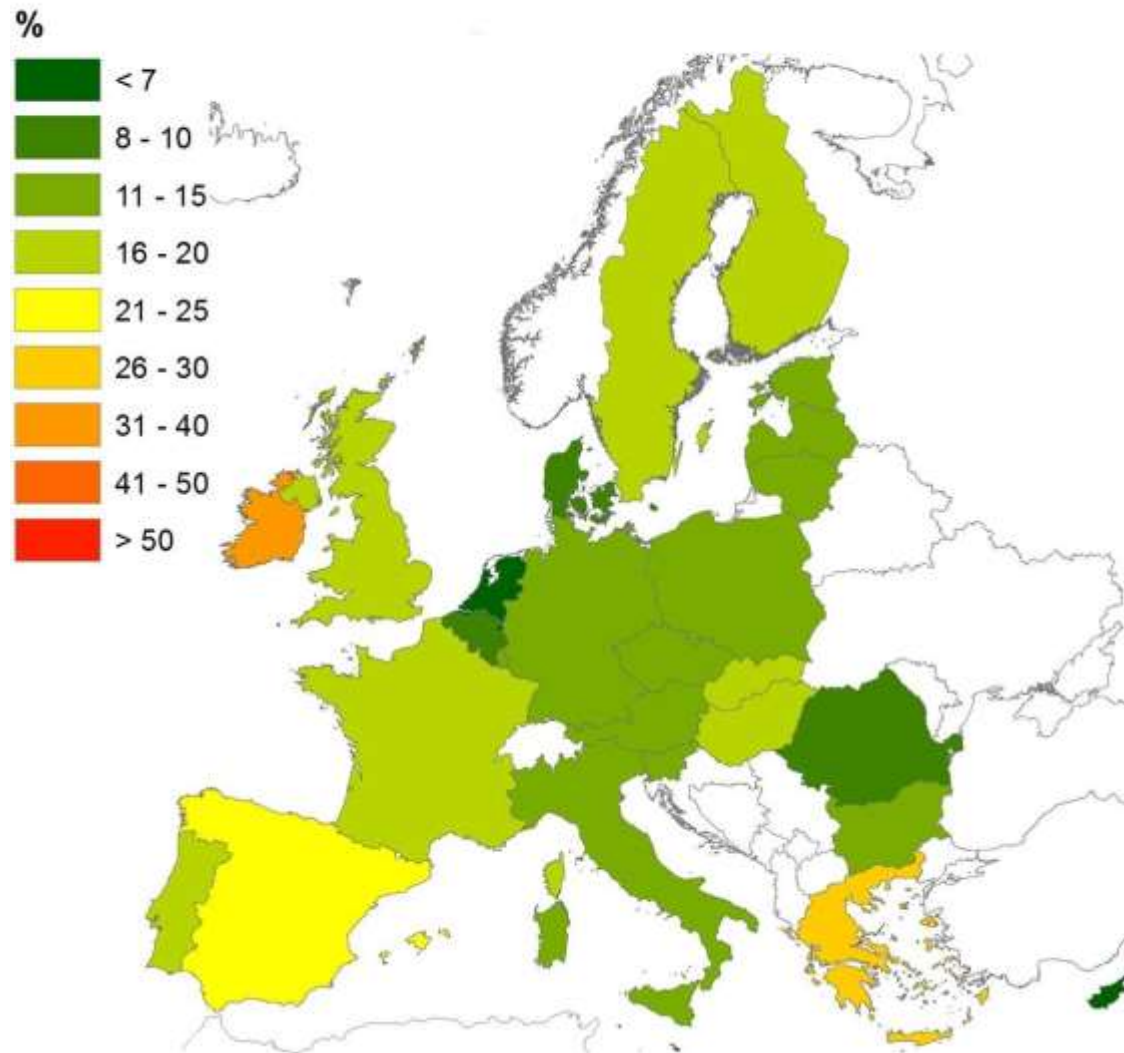
Gemiddeld aandeel bedrijfstoelagen in NTW

Voor bedrijven met toeslag, 2009-2011 (bron: FADN)

Gemiddeld aandeel bedrijfstoelagen in productiewaarde

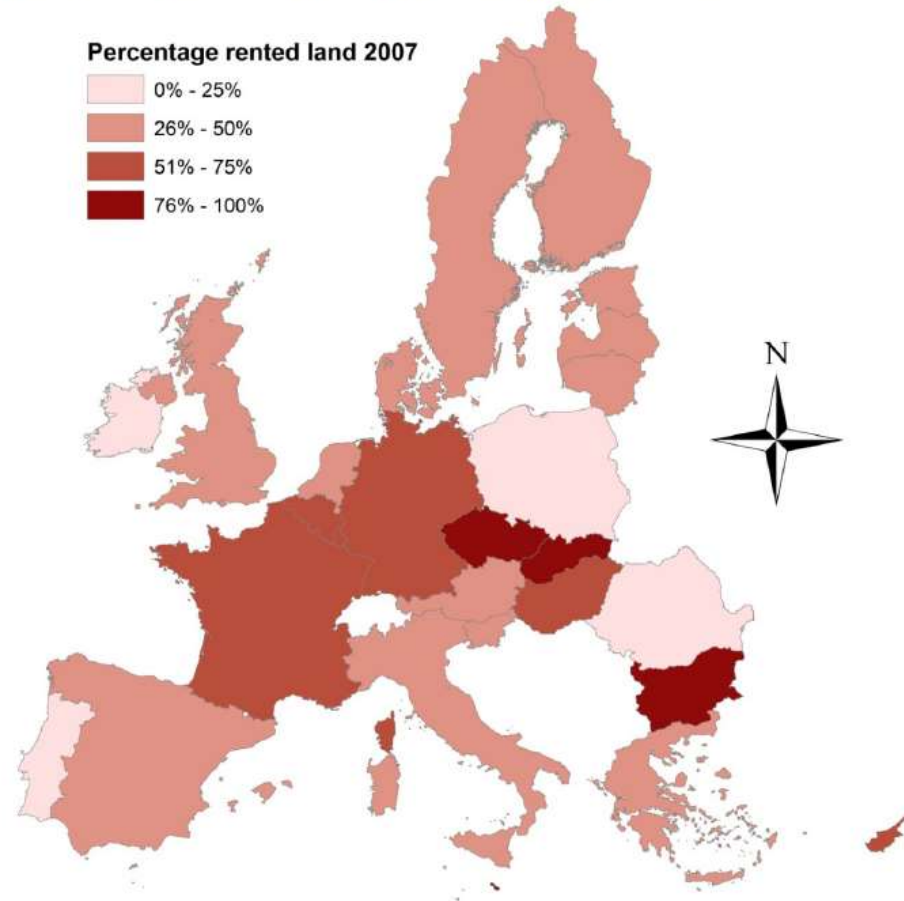
Voor bedrijven met toeslag, 2009-2011 (bron: FADN)

Kapitalisatie

- Pachtareaal vaak groot
- Nederland: 1 euro stijging van de directe betaling leidt tot een stijging van de grondprijs met 30 euro

(Feichtinger and Salhofer, 2013)

Source: Eurostat.

Verwachting GLB na 2020

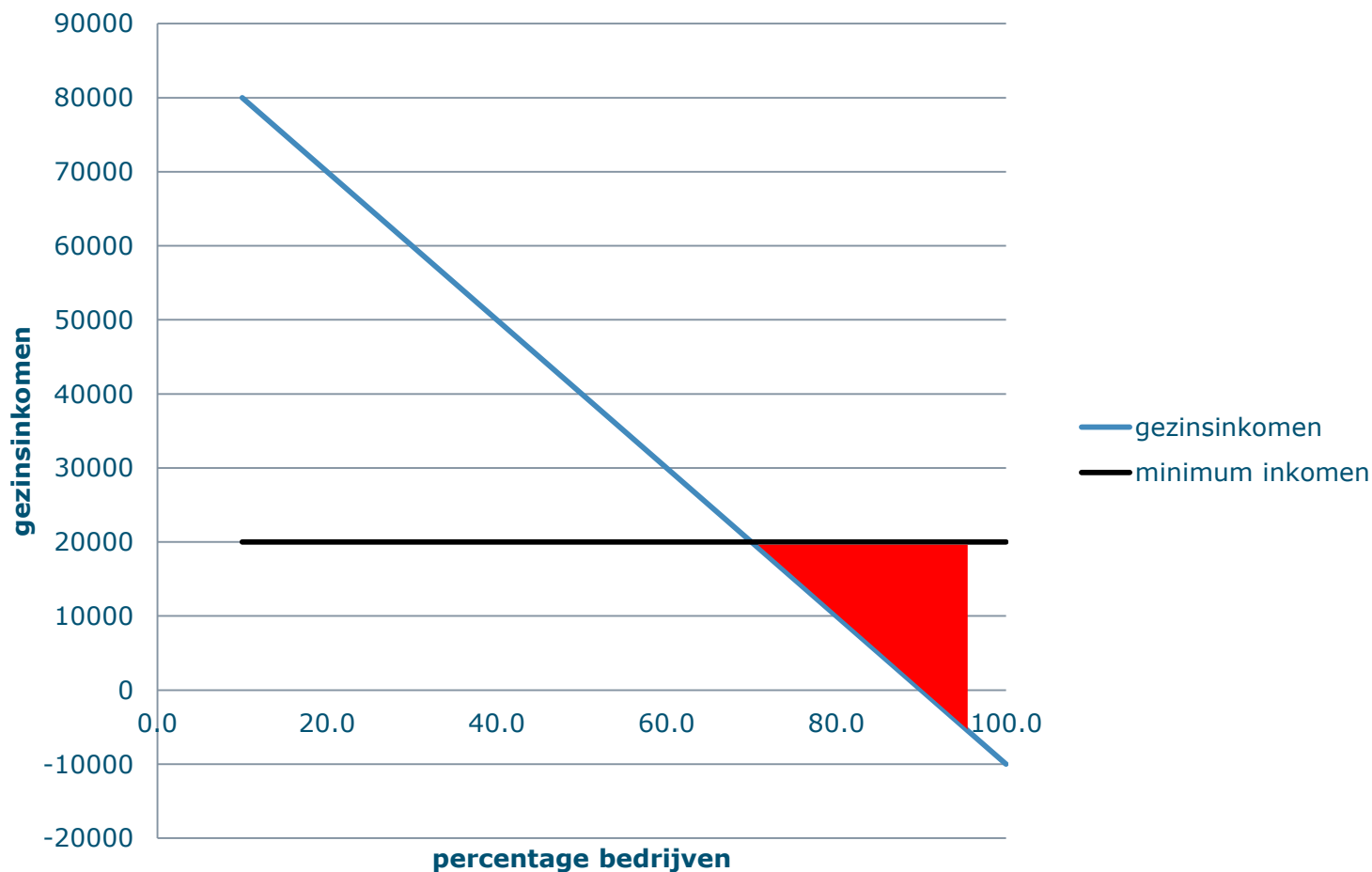
- Verdere egalisering van premies per hectare
- meer budget voor Oost-Europa
- Inzetten op vergroening

Is dat ook het Nederlandse belang?

Andere mogelijkheden

- Vast budget voor een sociale herstructurering
  - Gericht op kleinere bedrijven
- Vast budget voor risico- en innovatiemanagement
  - Gericht op de grotere bedrijven

Herstructureringsfonds ter grootte van benodigde aanvulling tot minimuminkomen

Verdeling budget over herstructurering/risico

Budget (*mln €)	Pijler II	Pijler I			% Pijler I	
	Totaal	Totaal	Herstructurering	Risicofonds	Herstructurering	Risicofonds
Tsjechië	306	873	42	831	5	95
Denemarken	90	880	189	692	21	79
Duitsland	1.169	5.018	1.284	3.735	26	74
Griekenland	598	1.947	1.064	883	55	45
Spanje	1.182	4.893	1.096	3.798	22	78
Frankrijk	1.428	7.437	1.459	5.978	20	80
Hongarije	491	1.269	221	1.048	17	83
Ierland	312	1.211	774	438	64	36
Italië	1.500	3.704	2.193	1.511	59	41
Nederland	86	732	441	291	60	40
Oostenrijk	567	692	630	62	91	9
Polen	1.556	3.062	1.397	1.664	46	54
Portugal	582	599	241	359	40	60
Verenigd Koninkrijk	366	3.592	285	3.307	8	92
Overige landen	3.056	6.539	2.545	3.994	39	61
EU27	13.289	42.450	13.859	28.591	33	67

Verdeling budget over herstructurering/risico

Per hectare

	EU27	VS
Pijler I (€/ha)	228	
Herstructurering / Inkomensdoel (€/ha)	74	
Risicopremie (€/ha)	153	50
Productiewaarde (€/ha) *)	2.500	653
Risicopremie (% productiewaarde)	6,1	7,6

*) Gemiddelde productiewaarde per ha UAA in 2020 in EU27, CAPRI baseline;
Gemiddelde productiewaarde maïs in de VS in 2011

Conclusie

- Binnen Pijler I is mogelijk om gelden te bestemmen specifiek voor risicomanagement en sociale zekerheid
- Behoud van levensstandaard leidt tot een budgetverdeling van 2/3 risicomanagement en 1/3 sociale zekerheid
- Verdere onderbouwing is noodzakelijk voor het maken van beleid
- In 2016 tijdens de Mid-Term Review kan Nederland hier als EU voorzitter invulling aan geven
- Waar gaan we als Nederland richting 2020 op inzetten en hoe gaan we dit doen? Tijd voor een debat!

Dank voor de aandacht

krijn.poppe@wur.nl

www.wageningenur.nl/lei

#AGRODEBAT

Het Grote
Agrodebat
2014

Het Grote Agrodebat 2014

stelling 1

“Retail is verantwoordelijk
voor het boereninkomen”

Het Grote Agrodebat 2014

stelling 2

“90% van het landbouwbudget
moet naar risicomanagement”

Het Grote Agrodebat 2014

stelling 3

“Landbouwbeleid:
rol Nederland is uitgespeeld”